

11 Listopada – Narodowe Święto Niepodległości

11 listopada jest datą znaną każdemu Polakowi. W tym dniu naród polski obchodzi Narodowe Święto Niepodległości. Polacy przyjęli tę datę z dwóch powodów. Pierwszy powód to taki, że 11 listopada 1918 roku w Compiègne Niemcy podpisały traktat rozejmowy kończący praktycznie działania zbrojne I wojny światowej. Drugi powód to, że w dniu 11 listopada 1918 roku stolica Polski Warszawa oraz dość znaczne obszary ziem polskich były (po przeszło 123 latach zaborów) wolne a odradzające się polskie siły zbrojne liczyły już kilkadziesiąt tysięcy żołnierzy, nad którymi ogólną komendę przejął Józef Piłsudski uznawany powszechnie przez wszystkie polskie siły polityczne za męża opatrnościowego, wokół którego należało się skupić w dziele dalszej odbudowy państwa polskiego. Władzę tego człowieka uznawały wszystkie ośrodki lokalne odradzającej się państwowości polskiej (np. Polska Komisja Likwidacyjna w Krakowie, Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego w Cieszynie, itp.). Uznał ją także Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej z socjalistą Ignacym Daszyńskim na czele - pierwszy centralny rząd polski utworzony w dniu 7 listopada 1918 r. przez siły niepodległościowe w Lublinie. Uznawał ją także organ powołany przez Niemców i Austriaków w postaci Rady Regencyjnej. Wszystkie te ośrodki władzy poddały się przewodnictwu legendarnego komendanta I Brygady Legionów Polskich walczących u boku wojsk austro - węgierskich na froncie wschodnim przeciwko zaborcy rosyjskiemu. Nic dziwnego, że mógł on wystosować w dniu 16 listopada 1918 roku telegram do przywódców państw (z wyjątkiem przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych Włodzimierza Iljicza Uljanowa czyli Lenina, który wraz z partią bolszewicką rządził w Rosji Radzieckiej) notyfikujący powstanie i istnienie wolnego państwa polskiego o treści następującej: „*Jako wódz naczelny armii polskiej, pragnę notyfikować rządowi i narodowi wojującym i neutralnym istnienie państwa polskiego niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski.*”

Sytuacja polityczna w Polsce i jarzmo okupacji nie pozwoliły dotychczas narodowi polskiemu wypowiedzieć się o swym losie. Dzięki zmianom, które nastąpiły wskutek świetnych zwycięstw armii sprzymierzonych – wznowienie niepodległości i suwerenności Polski staje się odtąd faktem dokonanym.

Państwo polskie powstaje z woli całego narodu i opiera się na podstawach demokratycznych. Rząd Polski zastąpi panowanie przemocy, która przez sto czterdzieści lat ciążyła nad losami Polski – przez ustrój, zbudowany na porządku i sprawiedliwości. Opierając się na armii polskiej pod moją komendą, mam nadzieję, że odtąd żadna armia obca

nie wkroczy do Polski, nim nie wyrazimy w tej sprawie formalnej woli naszej. Jestem przekonany, że potężne demokracje Zachodu udzielą swej pomocy i braterskiego poparcia polskiej Rzeczypospolitej odrodzonej i niepodległej”¹.

Należy podkreślić, że sprawa niepodległości Polski miała wielu „ojców chrzestnych”. Przyczyniły się do tego działania militarne, w których Polacy brali udział (kompania Bajończyków, Legion Puławski, Legiony Polskie walczące u boku państw centralnych (najsłynniejszą jej jednostką była I Brygada dowodzona przez Józefa Piłsudskiego), Polska Organizacja Wojskowa, korpusy polskie w Rosji oraz powstała we Francji „Błękitna Armia” gen. Józefa Hallera. Nie mniej znaczącą rolę miały działania dyplomatyczne – polityczne Romana Dmowskiego czy Ignacego Jana Paderewskiego oraz takie wydarzenia na arenie międzynarodowej jak: rozpad sojuszu państw zaborczych i powstanie dwóch przeciwnych bloków militarnych: Trójprzymierza i Trójporozumienia, klęski państw zaborczych w działaniach wojennych, rewolucje w tych państwach oraz zmiana stanowiska państw Ententy (szczególnie Stanów Zjednoczonych i Francji, w mniejszym zakresie Anglii) w kwestii polskiej. Wszystkie te czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne) spowodowały, że jak głosił żartobliwy wierszyk z okresu międzywojennego: „Ni z tego i z owego, była Polska na jedenastego”.

Data 11 Listopada została przyjęta oficjalnie jako Święto Niepodległości przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 23 kwietnia 1937 r. (Dz. U. z 1937 r., Nr 33, poz. 255), a więc 19 lat po zakończeniu I wojny światowej. W okresie 1920 – 1936 dzień ten był obchodzony jako jedno z wielu świąt żołnierskich i tylko przez Wojsko Polskie. W czasach okupacji niemieckiej (1939-1944/1945) i w latach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej był to normalny dzień pracy. Jako święto pojawiło się ono z powrotem na mocy ustawy sejmowej z dnia 15 lutego 1989 roku (Dz. U. z 1989 roku, Nr 6, poz. 34).

W roku bieżącym obchody tego święta, z powodu pandemii, miały bardzo skromny przebieg. Zarówno w Lublinie jak też w wielu miejscowościach województwa lubelskiego (obszarze działania Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Związku Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego) delegacje poszczególnych organizacji, stowarzyszeń oraz instytucji w różnych odstępach czasowych, przy zachowaniu wymogów sanitarnych, składały pod pomnikami oraz w miejscach pamięci narodowej wieńce i wiażanki kwiatów, jako wyraz oddania czci pamięci Bohaterów walczących o wolność Ojczyzny. Tak było również

¹ M. Śliwa, M. Ślufińska, *Wielka historia Polski 1918-1939*, PINNEX, Kraków 2001, s. 252; Dzieje.pl, <https://dzieje.pl/aktualnosci/telegram-jozefa-pilsudskiego-notyfikujacy-powstanie-panstwa-polskiego-16-listopada-1918> (2020-11-12); Interia Nowa Historia, <https://nowahistoria.interia.pl/kartka-z-kalendarza/news-16-listopada-1918-r-depesza-oglaszajaca-powstanie-niepodlegl,nId,1551859> (2020-11-12).

w Chełmie, kiedy to wspólna delegacja dwóch bratnich organizacji: Związku Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego oraz Związku Żołnierzy Wojska Polskiego (z kpt. Janem Borowikiem – prezesem Zarządu Wojewódzkiego ZWiRWP w Lublinie z/s. w Chełmie i ppłk. Janem Grzechem – prezesem Zarządu Rejonowego ZZWP w Chełmie) złożyła wiązkę biało - czerwonych kwiatów pod Pomnikiem Poległym Synom Miasta Chełma znajdującym się na placu dr. Edwarda Łuczkowskiego w Chełmie. W ten sposób oddano hołd wszystkim Polakom, którzy przyczynili się do odzyskania w 1918 r., przez Naród Polski, po 123-letniej niewoli, niepodległego bytu państwowego.

Połączona delegacja ZWiRWP oraz ZZWP

Przekazanie kwiatów żołnierzowi celem złożenia ich przy pomniku

Warta żołnierzy Garnizonu Chełm przy Pomniku Poległym Synom Miasta Chełma

Pomnik Poległym Synom Miasta Chełma

st. sierż. dr Paweł Kiernikowski